

JUSTICIA SOCIAL

PREU:
15 CTS.

**La República
encara no
ha afusellat
cap general**

ORGAN DE LA UNIO SOCIALISTA DE CATALUNYA

Demanem la destitució del coronel Ibáñez

Tothom ha pogut observar una cosa veritablement extraordinària: a Barcelona, la policia gairebé no ha detingut cap complicat en el "pronunciamiento" de Sanjurjo.

No n'hi havien?

Tants, per no dir més, com en qualsevol altra gran ciutat d'Espanya.

Aquí resideix el general Barrera, "el abuelo", segons qualificatiu del general Orgaz.

Aquí treballen elements actius i acabats del carlisme, que han fet ara el front únic amb les desferres alfonsines.

D'aquí han sortit constantment emissaris, i pel Pireneu català han passat de contraban moltes armes.

I pot ben dir-se que sense la lleialtat republicana del general Batet, aquí hauriem sofert coses pitjors que les de Sevilla.

Però l'aigua traïdora no ha estat remoguda gens ni mica.

A Madrid, la revolta monàrquica va ésser ofegada en sec per l'acció personal i enèrgica del cap de policia.

A Sevilla, el primer factor desmoralitzador que entrebancà Sanjurjo fou el cap de policia.

A totes les ciutats espanyoles, els capitosts civils i militars de l'avortat "pronunciamiento" han estat detinguts, per comptar amb caps de policia competents i lleials.

A Barcelona?

Ni tan sols ha estat detingut el general Barrera.

Ningú no ha tingut cura d'esbrinar el perquè del viatge a Madrid en vigílies del cop, d'un senyor que es diu Enric Gomis Cornet, carlí conegudíssim, sabotejador impenitent de la República.

Ningú no ha volgut saber per què tots els caps carlins de Catalunya reberen l'ordre de concentrar-se els dies 12, 13 i 14 a Núria, ni si la Companyia del Cremallera tenia encomanat un tren especial per a aquests dies, ni per què la reunió carlina va ésser anul·lada en fracassar el "pronunciamiento".

No se sap res de res.

Millor dit: no s'ha volgut saber res de res.

I tanmateix, a Barcelona s'ha conspirat de valent.

De qui és la responsabilitat?

Evidentment, del coronel Ibáñez.

El coronel Ibáñez és monàrquic fervent.

Tan monàrquic que, en prendre possessió del càrrec, donà, emocionadíssim, les gràcies al "gobierno de S. M."

Tan monàrquic, que un diputat de l'Esquerra ha pogut dir públicament, i sense ésser desmentit, que en la seva casa hi té encara un retrat del Borbó.

Tan monàrquic, que no es considera rellevat del deure de protegir el general Barrera, com ho féu en temps de la Dictadura. Recordem un episodi. Després de l'incident de Carabanchel, el Govern ordenà la detenció de Barrera; la policia, en dirigir-se a casa seva per complir l'ordre, el trobà al carrer i el deixà entornar-se'n'hi tot remugant que aquelles "no eran horas de detener", i se'l va obsequiar amb sis hores de lleure que aprofità per a provar la seva innocència!...

Moltes vegades hem pensat com i de quina manera pogué ésser anomenat cap de policia de Barcelona l'ex-guardia de corps del general Barrera, braç i ull dret del virregnat dictatorial de Catalunya, monàrquic impenitent, reaccionari inguarible, mentalitat primària, d'esperit prou incivil per ferir la sensibilitat ciutadana dels barcelonins. I no hem trobat mai una raó lògica, ans bé moltes d'illògiques, i la primera aquesta: si no és cas forçat de "conlllevància".

Cal posar-hi fi.

Els enemics de la República són nombrosos i potents. Els enemics de la pau republicana a Catalunya són tembles i gens anònims, si esguardem més a la dreta que a la "soi-disant" extrema esquerra.

I el coronel Ibáñez, cap de policia, no és una garantia per a la República i per a Catalunya.

S'imposa la seva destitució.

Justícia republicana

És possible que en sortir aquestes ratlles els Consells de Guerra hagin ja condemnat els sediciosos de Madrid i Sevilla. No dubtem que aquells, atenent-se a les disposicions categòriques del Codi militar, condemnaran justament els enemics de la República i de la dignitat cívica d'Espanya.

Hem de dubtar del que succeirà després?

Segurament, el general Sanjurjo serà condemnat a mort. Però, ¿és tan segur que la sentència serà executada?

Voldríem tenir-ne la plena convicció. No per esperit de venjança, ni inquisitorial, ni perquè atribuïm efectes miraculosos a la pena màxima, sinó per amor estricte a la justícia i per a evitar que salvant una vida indigna la perdin alguns centenars de bons treballadors republicans.

L'indult de Sanjurjo seria una decepció per a tot el país. L'indult provocaria una reacció protestatària d'extenses zones proletàries, amb les conseqüències sagnants fàcilment previsibles. Ningú no pot allegar ignorància, i menys que ningú el Govern. Els líders irresponsables de la C. N. T. ja es preparen bo i desitjant que se'ls ofereixi aquesta oportunitat. Les veus d'ordre ja s'escampen i, aquesta vegada, tindran un ressò formidable. Evidentment, no posarien en perill la República, car del valor ofensiu del faisme monopolitzador de la C. N. T. en tenim tots una idea exacta. Però es crearia una situació social caòtica, de violència negativa, que el poder públic reprimiria de la manera acostumada. No es passaria més enllà; però, "yugulada" la protesta, com diu l'excessivament petulant senyor Casares Quiroga, quedaria el regust d'una desfeta popular, i la desmoralització perillosa del proletariat i de la qual no se'n salvarien ni els militants de la U. G. T. I, francament, el cap de Sanjurjo val molt menys que una llàgrima d'una mare proletària o que una gota de sang o que un dia de llibertat d'un treballador honrat, que per honrat i per republicà es trobés en front de l'aparell coercitiu estatal.

Justícia estricta! Vet ací el que demana l'opinió pública. Justícia estricta contra el traïdor màxim que es diu Sanjurjo, contra el cap de carrabiners que afavorí el contraban d'armes i que negocià amb el contraban de tabac; contra el general de la República que respongué a la confiança amb la deslleialtat monstruosa i imperdonable.

Justícia estricta! Vet ací el que exigeix la República, per a demostrar, almenys, que s'ha acabat ja, que s'ha acabat, el temps dels "pronunciamientos", dels generals immorals i usdefruitadors del patriotisme oficial i professional.

Justícia estricta... i sense indults!...

UN HOMENATGE RIDÍCUL

El "Sindicato Profesional de Periodistas" vol fer un homenatge al seu president don Jesús Ulled Altemir perquè don Jesús Ulled Altemir ha estat elevat a la categoria de tinent d'alcalde de Barcelona.

No hi tenim res a dir. Els companys de don Jesús volen celebrar la sort del seu company.

Però el curiós del cas és que a aquest homenatge el "Sindicato" vol que hi contribueixin, demés, les entitats de tot caràcter que hi ha radicades al districte del qual és "teniente" don Jesús. I el "Sindicato" arriba en el seu "innocent" entusiasme per la gran idea que ha tingut, a convidar entitats políticament enemigues del lerrouxista senyor Ulled.

Així, la nostra Secció de Poble Nou va rebre una convocatòria a una reunió per al dia 12 del corrent per a tractar del referit homenatge.

No sabem si era el mateix signant de la convocatòria, que presidia, senyor Josep Bru, ex-director de *La Razón*,

diari patriòtic de la Dictadura i ex-directiu dels "Sindicatos Libres", el que en obrir l'acte, sense explicar el motiu de l'homenatge, va demanar de seguida que es passés a nomenar la Comissió organitzadora.

El nostre company delegat per la Secció, que va anar-hi per atenció i per curiositat, va demanar que primer s'expliqués la raó de l'homenatge, i el senyor Bru (?) va contestar-li allò que diem al principi, això és, que el senyor Ulled era tinent d'alcalde i s'havia de celebrar.

El nostre company va contestar que no creia el motiu prou important per a homenajar un home i, per tant, demanava retirar-se.

El president va contestar que tindria en compte l'actitud del nostre representant per a quan s'homenatgés algun home de la U. S. C.

El nostre company va replicar que "bueno"; i, en anar-se'n, el va deturar el senyor Burrull i Jacas, celebrat elector de Pequín, per a demanar-li que

Llàgrimes de cocodril

Retallem del *Diario de Barcelona*:

"Entre los errores del Gobierno y la reacción inevitable, lógica en un país de sedimento conservador que es España, se fué ganando terreno. Y no se diga que las derechas que actuaban eran monárquicas. No: muchas eran republicanas. Derechas—en el sentido social y amplio de la palabra—eran quienes aplaudían a don José Ortega Gasset cuando hablaba de rectificar el perfil de la República; derechas las que siguen, en una gran parte, al señor Lerroux... Las derechas leían con fruición a Unamuno. En una palabra: el sentimiento derechista iba ganando terreno, y lo ganaba incluso en el seno del Gobierno (Marcelí Domingo?)... Pues cuando el Gobierno daba sensación de cansancio, síntoma premonitorio de la crisis... es cuando se produce el movimiento revolucionario. El Gobierno lo corta, se vigoriza, las masas se encrespan, se producen reacciones de furor revolucionario como las de Sevilla, Granada y Santander, se suspenden periódicos, se cierran centros, se cortan propagandas... Total: que el avance logrado por las derechas en un año, lo han perdido en dos días"...

El ploricó del *Diario de Barcelona* es, realment, enternidor. Però són llàgrimes de cocodril. D'haver triomfat Sanjurjo, seria el "salvador de la patria", el "soldado de Dios". Com que ha perdut, és un imbecil.

Mansuetud catòlica!...

es quedés, perquè ell representava els senyors propietaris, i tots creien que el senyor Ulled es mereixia això i molt més.

El nostre company va contestar que si els propietaris estaven molt agraïts al ciutadà Ulled, els llogaters no ho estaven gens, i que, per tant, decididament es retirava.

L'estrany de tot això no és que hi in-

(Continua a la pàgina 4)

LA SETMANA POLITICA

Lerroux - Sanjurjo

Azaña va dir en les Constituents, un cop vençut el "pronunciamiento" de Sanjurjo: "El Gobierno, que está resuelto a no influir en lo más mínimo en las resoluciones judiciales, piensa no dejar en silencio ni el más mínimo detalle de esta aventura, porque lo que más la condena es que sean unos los que afronten las responsabilidades y sufran las consecuencias, mientras otras personas permanecen ocultas, dispuestas a aprovecharse del crimen si el crimen prospera, o a escabullirse si fracasa."

Azaña no va acusar concretament ningú. Però, són molts els compromesos. No sols els agraris, monàrquics coneguts. No sols Royo i els Alba, ànimes verinoses i freturoses de venjança. No sols els Melquiades Alvarez, espectres d'un passat de covardia i claudicacions. N'hi ha d'altres; els pitjors, per més hipòcrites. I aquests altres són els lerrouxistes.

No sabem si Azaña alludí Lerroux en pronunciar les paraules transcrites. Pogué fer-ho, car Sanjurjo és fill del discurs de Lerroux a Saragossa.

Provem-ho, comparant les afirmacions més categòriques del discurs de Saragossa i del manifest de Sanjurjo.

LA CAPACITAT DELS GOVERNANTS REPUBLICANS

<p>LERROUX</p> <p>Pocos son, desgraciadamente, los valores políticos experimentados en condiciones de regir los destinos del país.</p>	<p>SANJURJO</p> <p>La incapacidad se impone donde la competencia se exhibía.</p>
---	---

Coincidència en el judici dels valors morals, tècnics i intel·lectuals de la República. Sanjurjo necessàriament havia de fer-ne ús d'aquesta arma que sempre impressiona la multitud gregària, i Lerroux li oferí la matèria prima.

LA IMMORALITAT DEL GOVERN REPUBLICA

<p>LERROUX</p> <p>Hay alcaldes y hay jueces municipales que no los admitirían en su confianza o en la confianza de su hogar los mismos directores del partido socialista y que, sin embargo, por errores, abandonos y torpezas del sistema, o de la muchedumbre, fueron por el voto popular elevados para esos cargos.</p>	<p>SANJURJO</p> <p>No hay atentado que no se haya cometido, abuso que no se haya perpetrado, ni inmoralidad que no haya descendido a todos los órdenes de la administración pública, para provecho o para el despilfarro escandaloso.</p>
---	--

Lerroux, apoiant la campanya de tota la reacció burgesa i clerical, volgué ferir el suport més ferm de la República: el socialisme. Sembrant, primer ell, la calúnnia entorn del Govern republicà, va deixar ja escrit el paràgraf catonà de Sanjurjo.

LA INTRANQUIL·LITAT SOCIAL I ECONÒMICA

<p>LERROUX</p> <p>Hemos pagado cara la generosidad con que dimos lugar en el Gobierno a elementos que si en la hora del triunfo nos ayudaron, en la preparación del triunfo estuvieron ausentes... Uno de los mayores daños que está sufriendo la República, que está sufriendo el país, que a los dos alcanza en el mismo grado, consiste en la desconfianza general en un porvenir pacífico para la República. Se ha atenuado la eficacia y la virtud del principio de autoridad, sin el cual las sociedades no pueden vivir.</p>	<p>SANJURJO</p> <p>Ni los braceros del campo, ni los propietarios, ni los patronos, ni los obreros, ni los capitalistas que trabajan, ni los trabajadores ocupados o en huelga forzosa, ni el productor, ni el contribuyente, ni la industria, ni el comercio, ni el profesional, ni el artesano, ni el empleado, ni los militares, ni los eclesiásticos, nadie siente la interior satisfacción de la tranquilidad de una vida pública jurídicamente ordenada, la seguridad de un patrimonio legítimamente adquirido.</p>
--	--

La mateixa idea central. El país no té confiança en la República, no a causa de la República, sinó dels homes que la governen i, molt especialment, dels socialistes. Lerroux obrí el camí de la dialèctica hipòcrita i destructiva. Sanjurjo el seguí.

LA JUSTIFICACIÓ DEL COP D'ESTAT

<p>LERROUX</p> <p>Mientras no exista el respeto a la ley y el ejercicio del principio de autoridad, no se reconquistará aquella confianza pública de que actualmente no disfrutan las instituciones ni sus gobernantes, y que es causa de que haya tanta iniciativa sin</p>	<p>SANJURJO</p> <p>Las angustias del país nos emocionan profundamente. La revolución será siempre un crimen o una locura dondequiera que prevalezca la justicia y el derecho; pero no es justicia ni es derecho donde prevalezca la tiranía, medios justificativos</p>
--	---

lanzar, tantas empresas sin ejercicio, tantos capitales ausentes de España, tantos otros escondidos en el interior de nuestros hogares o ¡quién sabe dónde!, y, en definitiva, un retraimiento de los valores numéricos, sin los cuales es imposible la actividad de los trabajos y hace que cada día aumente la miseria, el precio de la vida, el número de los parados, el descontento de los trabajadores, la falta de satisfacción necesaria en las clases mercantiles, la desesperanza, la desconfianza de las clases productoras.

Lerroux arrengrera les premisses. Sanjurjo hi posa la conclusió. Car, ¿què fer quan s'agombolen tots els mals per culpa d'un Govern tirànic, negació del "respeto a la ley y el ejercicio del principio de autoridad"?

L'ESGLÉSIA I L'EXERCIT

<p>LERROUX</p> <p>Se insistió una y otra vez en ahondar en la llaga, en escarnecer las heridas, en provocar la reacción, y todos los días estamos viendo que de la una y de la otra institución se levantan protestas ya de dolor, y quien sabe si en el silencio se están gestando actos de rebeldía que no bastará la fuerza para reprimirlos, porque aun cuando los reprimiera en la apariencia, quedarán en el fondo como una protesta que se funda en fundamentos de razón.</p>	<p>SANJURJO</p> <p>Se ha hecho mofa y escarnio en el Parlamento de lo más fuertemente arraigado en la mayoría de los españoles; se han destrozado organismos de defensa e insultado groseramente a los cuerpos armados... A todos requerimos para imponer la libertad, que respeta todos los derechos legítimos, reconoce y acata las justas jerarquías y hace cumplir todos los deberes naturales y sociales.</p>
---	---

Lerroux va anticipar el "pronunciamiento". Pitjor, encara. El va justificar, i les seves paraules provocadores de Saragossa poden ésser i seran la base jurídica del que defensa Sanjurjo. Aquest podrà caure afusellat, però restarà vibrant amb "una protesta que se funda en fundamentos de razón".

LA SOBERANIA NACIONAL

<p>LERROUX</p> <p>Yo no puedo creer que Cataluña aspire a un Estatuto que de golpe, sin experiencia adquirida, sin personalidades en condiciones de ejercer los cargos públicos me coloquen la situación de un Estado o de una nación independiente, aun cuando no lo fuera, yo quiero creer que no lo pretenden, aunque me quede otra cosa por dentro... Nada podrá hacerse que merme la soberanía y la unidad de la nación.</p>	<p>SANJURJO</p> <p>Se han alentado imprudentemente los sentimientos de varias regiones y envenenado aspiraciones que podrán ser legítimas en su origen, poniendo en peligro inminente la integridad de España... ¡Viva España única!...</p>
--	--

Jugant a l'equivoc. L'Estatut íntegre no destrueix la integritat estatal peninsular. L'Estatut que es vota no conté ni una ombra de perill. Lerroux ho sap. Sanjurjo també. Però l'un en la preparació de l'ambient moral del cop d'Estat, i l'altre en la iniciació del mateix, necessitaven tocar el xim-xim patriòtic. I no s'hi pensaren dues vegades.

IDENTITAT POLITICA

<p>LERROUX</p> <p>Por eso encontraban eco mis palabras cuando en los primeros tiempos yo decía que habíamos venido a gobernar para todos los españoles, no solamente para una clientela... El partido radical espera integrarse de todos aquellos elementos que, habiendo aceptado de buena fe la República, entienden que es la hora de los términos medios, que es la hora de vivir en la zona templada, que es la hora de hermanar a todos los ele-</p>	<p>SANJURJO</p> <p>Para ello es preciso, ante todo, que la fuerza y la disciplina sociales se restablezcan, en beneficio de todas las clases y no en el de una sola de ellas. España necesita de todos sus hijos, y a todos hace un llamamiento apremiante para que con fe y energía nos ayuden y alienten en nuestra obra de reconstrucción, y, sobre todo, truequen en amor el odio que estimula la innoble lucha de clases que convierte la relación</p>
---	--

(Segueix a la pàgina 3)

Armeu-vos i aneu-hi!

Els herois del Bloc Obrer i Camperol (obrers: armeu-vos i aneu-hi!) han dedicat un article furibund al company Serra i Moret. És aquest un "socialen-chufista", un "latifundista", un "personajillo" i altres coses per l'estil.

Segurament els herois del B. O. Ç. (armeu-vos i aneu-hi!) després d'això se n'anaren a descansar a les platges de Sitges. Car és aquesta la mena de "revolucions" que els entusiasma. No, per cert, la que prometeren l'hivern passat als pagesos de Lleida i Tarragona.

¿No us en recordeu, herois 100 per 100? ¿No vàreu dir-los que aquest estiu faríeu tots plegats la "revolució"? Els pagesos bé es pensaven fer-la; però ¿on han d'anar sense els líders de salut feble que refan energies revolucionàries hivernals en les aristocràtiques platges estiuenques de Sitges? Armeu-vos i aneu-hi!... Que n'és de bonic i de valent el lema!

Faisme 100 per 100

Entre les cartes trobades a l'ex-baró de Mora, n'hi havia una del general Orgaz que després d'explicar com el "cop" de Sanjurjo tindria el front militar, el front sindicalista, el front civil, deia: "los sindicalistas han sido muy mal utilizados: no han servido más que para sacar de ellos pistoleros".

La gravetat d'aquesta afirmació és extraordinària. Però a nosaltres no ens sorprèn. ¿No hem dit sempre que en el món tèrbol del faisme 100 per 100 hi havia l'ingenu i l'aventurer, que bona part dels moviments imbecils d'aquests temps eren una manera de fer el joc de la reacció, que uns hi anaven de bona fe revolucionària, i que altres sabent massa bé a qui servien?

Com voleu que el faisme 100 per 100 no s'esforci per tornar a la clandestinitat!...

JOAN COMORERA

"Ha habido hechos singulares. Uno de ellos es la noticia publicada por el periódico "La Unión" del día 10, y que me es ofrecido por un amigo, de que UNA REPRESENTACIÓN DEL PARTIDO RADICAL, presidida por el señor Torres Caravaca, VISITÓ Y SE OFRECIÓ AL GOBERNADOR CIVIL FACCIOSO, marqués de Saucedo, que le hizo ciertas manifestaciones."

(Alvaro de Castro, enviat especial de "Luz" a Sevilla.)

Curiositats comunistes

Beaugé Bercy, un negre intel·ligent i simpàtic que corre per Barcelona, fou invitat per un benemèrit Ateneu de la nostra ciutat a parlar sobre la situació política a Haití, la seva terra natal.

L'encarregat de transmetre la invitació fou el "bloquista" Galés, el qual cregué del cas advertir a Bercy:

—Sobretot no us fiquem amb els Estats Units; no fos cas que el cònsol entaulés una reclamació!

Com si fos humanament possible parlar de la pobra Haití sense denunciar la criminal intervenció de l'oncle Sam!

Aquests herois!... "Obrers! Armeu-vos i aneu-hi!"

LERROUX-SANJURJO L'article 11 de l'Estatut i la Cooperació

mentos productores del país, tanto a trabajadoras como a capitalistas.

Llenguatge feixista. Absoluta identitat política. Anticipacions d'una política clarament antiobrera, de burgesisme reaccionari que cerca l'oportunitat, si pot ésser violenta millor, d'anorrear la legislació social. Lerroux se'n fa ressò. Sanjurjo s'apropia el "programa" i vol executar-lo.

EL CONTE XINÈS DE LA DICTADURA

LERROUX

Se ha estado haciendo del país "anima vili" para ensayos de una socialización... peligrosa... Acaso corresponda más responsabilidad a ellos (els socialistes), por lo mismo que han tenido una especie de tutela, por no decir una especie de dictadura, sobre el Gobierno republicano presente y pasado.

Lerroux recull l'argument cavernícola d'una dictadura inexistent. Ho diu concretament al país, en l'esperança de crear una atmosfera d'odi contra els "tirans". I Sanjurjo, creient el fruit madur, s'erigeix en "providència".

CONTRA EL PARLAMENT

LERROUX

Yo sé que hoy me encuentro en esta situación en el Parlamento: tengo noventa diputados: con unos y con otros aliados, suponed que tengo cien. Allí soy una minoría, pero fuera del Parlamento soy la mayoría, porque tengo la opinión pública... El país no está con el Parlamento... Y cuando se crea una situación de esta naturaleza, empeñarse en resistirla, no allanarse a su demanda tácita o expresa, eso representa una dictadura... Ha llegado la hora de renovar el Gobierno...

Lerroux declara faccioses les Constituents, en quant essent contràries a l'opinió pública no es dissolen i exerceixen la dictadura. Sanjurjo les dissol. Com diuen en espanyol "castizo": han treballat a l'"alimón".

VISCA LA GUÀRDIA CIVIL!

LERROUX

La Guardia civil redimida... ha de encontrar en mí el amparo necesario para que aquella tenga de todos los ciudadanos el respeto que se merece.

SANJURJO

(Utilitzà la Guàrdia civil com a força de xoc en "pronunciar-se" per amor a Espanya i esperit exaltadament democràtic!)

LERROUX, PARE ESPIRITUAL DE LA "SANJURJADA"

Vet ací els fets. Del paral·lel objectiu, cadascú en treurà les conclusions que li plagin. Però la nostra és ja ben terminant. Afirmen que Melquiades Alvarez és l'autor material del manifest de Sanjurjo. Afirmem que Lerroux n'és l'autor moral. Afirmem que Lerroux és una d'aquelles "otras personas" que "permanecen ocultas, dispuestas a aprovecharse del crimen si el crimen prospera, o a escabullirse si fracasa".

JOAN COMORERA

D'ALELLA

La U. S. C., Secció d'Alella, el dia 20 d'agost de 1931 va fer una demanda a l'Ajuntament de la nostra vila perquè es commemorés i perpetués la memòria de Francesc Ferrer i Guàrdia.

Malgrat la nostra demanda i ésser Ferrer fill del nostre poble, l'Ajuntament res no ha resolt.

¿A qui més que a nosaltres, els fills d'Alella, ens toca homenatjar Ferrer? A ningú més, ja que era fill del nostre poble, ja que era el nostre germà, el fundador de l'Escola Moderna. I hi estem encara més obligats perquè Ferrer fou detingut per companys d'ell i fills del nostre poble igualment que ell per a vendre'ls als odiosos monàrquics.

nes económicas entre obreros y patronos en una lucha más propia de pueblos y tiempos bárbaros que de una nación civilizada.

SANJURJO

La fuerza ha substituido al derecho, la arbitrariedad a la ley, la licencia a la disciplina. La violencia se ha erigido en autoridad y la obediencia se ha rebajado a la sumisión. El despotismo hace veces de valor y de honor de la desvergüenza.

L'acte fou obert amb un breu parlament del company Viladerbó, el qual en representació de l'entitat propietària de l'estatge oferí la seva col·laboració a la tasca que realitza la Cooperativa "La Previsora".

CONTRA EL PARLAMENT

SANJURJO

Por amor a España y por imperativos de nuestra conciencia y nuestro deber, que nos obliga a salvarla de la ruina y de la desmembración, aceptamos desde este momento la responsabilidad de la gobernación del país y asumimos todas las funciones del Poder público con el carácter de Junta provisional. Las Cortes, que eran ilegítimas en su origen por el régimen de terror en que fueron convocadas y erigidas, y facciosas por la prorrogación de las funciones a extremos ni siquiera consignados en su propia convocatoria, han sido disueltas.

L'acte fou obert amb un breu parlament del company Viladerbó, el qual en representació de l'entitat propietària de l'estatge oferí la seva col·laboració a la tasca que realitza la Cooperativa "La Previsora".

VISCA LA GUÀRDIA CIVIL!

SANJURJO

(Utilitzà la Guàrdia civil com a força de xoc en "pronunciar-se" per amor a Espanya i esperit exaltadament democràtic!)

LERROUX, PARE ESPIRITUAL DE LA "SANJURJADA"

Vet ací els fets. Del paral·lel objectiu, cadascú en treurà les conclusions que li plagin. Però la nostra és ja ben terminant. Afirmen que Melquiades Alvarez és l'autor material del manifest de Sanjurjo. Afirmem que Lerroux n'és l'autor moral. Afirmem que Lerroux és una d'aquelles "otras personas" que "permanecen ocultas, dispuestas a aprovecharse del crimen si el crimen prospera, o a escabullirse si fracasa".

JOAN COMORERA

Però, malgrat això, el nostre digníssim Ajuntament no ha homenatjat ni Ferrer ni ningú dels que lluitaren per la nostra llibertat; sols ha sabut homenatjar amb una placa a la Plaça Major amb el nom de la primera autoritat del poble, el nostre pitjor enemic.

Nosaltres voldríem veure el republicanisme de les nostres autoritats i la seva gallarda gesta treient aquesta placa odiosa i posant en el seu lloc el nom gloriós de Francesc Ferrer i Guàrdia. Ara és el poble qui ha de dir el que cal fer.

JOSEP FONT

Secció del Districte III

Ens plau assabentar als socis de la U. S. C. i simpatitzants en general, el trasllat de l'estatge de la Secció del Districte III al carrer Sant Gervasi, número 34.

Dintre la constellació heterogènia dels articles aprovats de l'Estatut, l'article 11 és un astre amb llum pròpia. És l'article que més essència autònoma conté, i, per tant, malgrat que abasti molt pocs punts, és el que més satisfacció ens produirà i el que promourà per part nostra un treball més fecund i més profitós. Com deia molt bé l'altre dia l'amic Serra Moret, la llibertat acreix la responsabilitat.

Entre els punts que comprèn l'article 11 hi ha la Cooperació, i això és un fet d'una importància extrema per al futur de Catalunya i del nostre socialisme. Cal que ho tinguem en compte. No volem pretendre que la majoria dels diputats que—a part de la minoria catalana—han votat a favor d'aquest article, desconeixin la importància social de la Cooperació, però gosem creure que si haguessin comprès la gran capacitat transformadora i àdhuc revolucionària de la Cooperació en les nostres mans, no ens haurien atorgat amb tant de desprendiment ni de generositat la facultat exclusiva de legislar i ordenar el nostre sistema cooperatiu. I si, malgrat les nostres suposicions, ho han

comprès i malgrat això ens ho han donat, aleshores caldria que sentíssim un profund reconeixement i una alta admiració pels homes que ens han posat aquesta arma a la mà. Car, per a nosaltres, socialistes, la concessió de la Cooperació té tanta o més importància que la concessió de l'Ensenyament, de la Justícia o de l'Ordre públic. La Cooperació en les nostres mans significa la ràpida reorganització del moviment cooperatiu català per mitjà de textos legals inspirats en les nostres necessitats; significa la depuració dels vicis i la cessació dels privilegis que desnaturalitzen la nostra cooperació agrícola, de la qual, en lloc d'un moviment deslliurador, en fan un instrument d'opressió i de caciquisme; significa la socialització, en una data no molt llunyana, de tot l'aparell de distribució de la nostra terra, i, amb això, el control directe o indirecte dels consumidors sobre una gran part de la nostra indústria; significa l'organització del crèdit popular, avui desconeguda a casa nostra; significa l'enquadrament dels nostres pagesos i rabassaires en vastes institucions cooperatives de ven-

da per tal d'establir relacions econòmiques amb els consumidors de casa i de l'estranger; significa augmentar al quintuple la riquesa de Catalunya, car no hi ha millor font de riquesa que l'organització i no hi ha millor forma d'organització econòmica que la Cooperació; significa, en fi, establir la base més segura i més permanent de la col·lectivització integral de la nostra terra.

Finlàndia, Dinamarca, Islàndia, Suècia són països que gràcies a la Cooperació s'han situat més enllà de la història. Llurs experiències, llurs organitzacions, llur fe i llur entusiasme en la idea cooperativa ens han de servir d'exemple i d'estímul en la nostra tasca de cooperativització de Catalunya. Totes les exigències, tots els afans de justícia econòmica del nostre poble poden trobar satisfacció amb la Cooperació; és hora, doncs, de fer conèixer, d'universalitzar, des de dalt i des de baix, aquesta veritat.

Amb la Cooperació a les nostres mans, tot el futur de Catalunya ens pertany.

LLUÍS ARDIACA

Acte de propaganda cooperativa

Dissabte passat tingué lloc al Casal d'Esquerres del Poblet el darrer miting de la sèrie que la Cooperativa de Consum "La Previsora" d'aquesta ciutat ha organitzat amb motiu de la inauguració de la segona de les seves sucursals, situada al carrer de Sicília, número 197. En ell hi prengueren part els nostres companys Àngela Graupera, Duran i Guàrdia, Coll Creixell i Serra Moret.

L'acte fou obert amb un breu parlament del company Viladerbó, el qual en representació de l'entitat propietària de l'estatge oferí la seva col·laboració a la tasca que realitza la Cooperativa "La Previsora".

El company Andreu Fàbregues, com a president de la Cooperativa, s'adreçà al nombros auditori per recordar-li que la sucursal que s'anava a inaugurar no era una botiga més, com tampoc la Cooperativa "La Previsora" era una de les tantes que hi ha a la nostra terra, desproveïdes de tot caràcter col·lectivista. Pel contrari—afirmà l'orador—la Cooperativa que avui es dirigeix a vosaltres contribueix a la gran tasca de transformació social que s'està operant avui dia en el món, emprant els procediments més nous i més eficaços que la pràctica cooperativa ensenya. Seguidament fa referència a l'aprovació pel Parlament de l'article 11 de l'Estatut que concedeix a la Generalitat de Catalunya completes facultats en matèria de legislació i direcció cooperatives, i expressa la seva confiança que sota l'orientació del company Serra Moret, convençut cooperador, el moviment cooperatiu català conèixerà ben aviat un esplèndid desenvolupament.

Donada la paraula al company Duran i Guàrdia, aquest, després de referir-se breument als darrers esdeveniments polítics, passa a parlar de l'evolució del pensament socialista en el segle passat fins a arribar a l'establiment de la doctrina cooperativa, que apareix com una de les grans solucions per als problemes socials i econòmics del món. Seguidament indica la necessitat que el moviment cooperatiu adopti les fórmules més modernes d'administració i organització, per tal que pugui competir amb èxit amb les organitzacions capitalistes, i expressa la seva satisfacció que la Cooperativa "La Previsora" hagi comprès aquesta necessitat i s'hagi llançat amb empena a la conquesta cooperativa de Barcelona. El company Duran acaba assenyalant la necessitat d'intensificar la cultura cooperativa entre els socis, per tal que aquests sentin millor la transcendència de l'acció transformadora de la Cooperació.

Prengué la paraula el company Coll Creixell, el qual insistí també en la bona orientació que ha pres la Cooperativa "La Previsora", com ho prova la inau-

guració de la nova sucursal que avui se celebra; diu que l'aprovació de l'article 11 de l'Estatut, que dona a la cooperació catalana una llibertat d'acció, farà la seva grandesa. Fa història de la Cooperativa de Rochdale i de l'evolució de les seves idees per a establir un paral·lelisme amb l'evolució socialista del segle passat. Explica breument després quina és l'organització de la cooperació francesa, i acaba recomençant l'acció múltiple obrera que, si bé té diversitat d'aspectes, no té altra ideal que el de la redempció de la humanitat.

Seguidament la companya Àngela Graupera fa un bell parlament per a interessar l'atenció de les dones envers l'acció cooperativa, demostrant els grans avantatges que n'han de treure, no sols en l'aspecte purament material, sinó també en l'ordre moral. Indica la necessitat que les dones s'uneixin per a lluitar contra el perill de guerra, i acaba fent una vívida descripció d'un record personal de la guerra europea a la illa grega de Paxos.

Finalment pren la paraula el company Serra i Moret, el qual comença recordant el canvi que s'ha operat en el règim polític de la nostra terra per a indicar que la mutació que això suposa no s'ha de reduir a un simple canvi de noms i de persones, sinó un canvi d'orientacions, d'idees i d'institucions. Aquesta és la tasca a què dediquem els nostres esforços i en la qual necessitem la col·laboració de tots. No seriem tan bescantats com som ara si en lloc d'anar a l'entranya del mal ens deturèssim en les aparences. És per això que apreciem i treballam pel moviment cooperatiu: perquè representa una de les accions més eficaços i més radicals que pot emprar el poble per aconseguir la seva emancipació.

El company Serra fa referència seguidament als seus treballs prop del Govern i a la Generalitat a favor de les cooperatives, que tanta resistència troben en sectors que falsament es diuen republicans i que en realitat només estan atents a conservar llurs privilegis i llur dominació sobre el poble. Les llibertats que com a catalans anem a aconseguir—continua dient—ens imposen noves responsabilitats, car com més lliures siguem més ambiciosos ens sentirem, i, per tant, cal justificar aquesta ambició de llibertat per una capacitat creixent. Aquesta capacitat s'ha de demostrar d'una manera especial en l'aprofitament de les pròpies forces del poble, per tal que aquest pugui lluitar eficaçment contra tots els privilegis: des de dalt, per la conquesta del poder polític; des de baix, amb les organitzacions econòmiques populars que substitueixen peça per peça el mecanisme de l'economia capitalista.

Després de fer una ràpida visió de l'obra social que realitzen moltes cooperatives de Catalunya, el company Serra Moret acaba el seu parlament amb les següents paraules: "Tota la felicitat que somiem sols vindrà pel treball. Avui ja no ve res per miracle. Cal, doncs, que cessem de somiar en el demà i que ens posem a viure l'avui amb fe i energia. Estem en un règim de democràcia en el qual el poble sempre manarà: amb violència o sense, amb els vots del sufragi o amb les armes a la mà. El nostre progrés és segur; sols manca que el poble el vulgui."

Aquestes paraules del company Serra Moret foren rebudes amb una gran ovació. Així mateix havien estat aplaudits els parlaments dels altres oradors.

La fàbrica de paper "La Aurora", de Girona, ha tancat les portes i els seixanta dos obrers entre homes i dones han estat acomiadats. Els patrons Manuel Vancells y Cia. diuen que és per crisi econòmica, però a nosaltres ens consta que el motiu és bastant diferent. Per manca de lloc en aquest número, ho explicarem en el de la setmana que ve.

QUÈ EN SABEU D'AIXÒ SENYOR GOVERNADOR DE GIRONA?

CRÈDIT I PREVISIÓ

SOCIETAT COOPERATIVA
Corts, 678, 1.º - Tel. 16671

L'objecte de la Societat és practicar la cooperació en el crèdit, l'estalvi i la previsió suprimint el lucre en aquestes activitats

Defensa de la Reforma agrària

En la sessió de juliol 22, el Parlament va discutir el número 7 de la Base 6.ª de la Reforma agrària, segons el qual es declaren susceptibles d'expropiació les terres "explotadas sistemáticamente en régimen de arrendamiento a renta fija en dinero o en especies, durante doce o más años, excepción hecha de las arrendadas en nombre de menores o incapacitados". En defensa d'aquest article, atacat per la minoria agrària, i en nom de la Comissió, va dir el company M. Serra i Moret:

SERRA MORET: La Comisión, en atención a los varios Sres. Diputados que han intervenido en este debate, pidiendo todos la supresión del núm. 7 de la Base 6.ª del proyecto de Reforma agraria, ha querido que seamos más de uno los que contestemos a los distintos argumentos que aquí se han aducido, no con la intención de prolongar el debate, pero sí en atención a los argumentos expuestos.

Y quiere la casualidad que seamos precisamente los dos miembros de esta Comisión, que somos catalanes, los que contestemos hoy a todos los argumentos que aquí se han aducido, con mayor o menor fundamento, y hago constar esta particularidad, porque todos sabéis que Cataluña es una región muy parecida a la de Levante, a la de Murcia, parecida también a las islas Canarias (Rumores), donde no existen latifundios, donde la propiedad está dividida y donde existen propietarios y arrendatarios en cantidad inmensa; y fíjese los Sres. Diputados cómo ningún miembro de la minoría catalana ha presentado enmienda ni objeción alguna a este apartado. (Varios Sres. Diputados: ¡Claro! ¡Naturalmente!) Fíjense, porque se da el caso de que en la minoría catalana hay también propietarios y defensores de la propiedad. (Continúan los rumores.) Si, señores; hay defensores de la propiedad: los representantes de la Liga Regionalista, que es eminentemente capitalista y defensora de la propiedad. (Un Sr. Diputado: Pero van a lo suyo.) Van a lo suyo, que es la propiedad. Y eso, señores Diputados, tiene algún fundamento para contestar, sobre todo al Sr. Pérez Díaz, que alegaba como un gran argumento que los canarios no habían hecho caso nunca ni suposición de ningún hecho diferencial, y lo decía después de haber estado exponiendo aquí el hecho diferencial en el orden económico que representaban las islas Canarias en relación con la Península.

Yo he de decirle al Sr. Pérez Díaz que conozco muy bien Canarias; he estado muchas temporadas en Canarias y no se necesita ser de allí para estimar, para apreciar al pueblo canario, tan inteligente, tan acogedor y tan sensible como es. En realidad, es muy posible que, no siendo canarios, queramos nosotros a aquel pueblo mucho mejor que los propios canarios o que algunos de ellos, porque ha dicho aquí el Sr. Pérez Díaz que en Canarias todo el mundo estaba contento, que se vivía muy feliz y que la gente trabajaba alegremente, y, en realidad, yo he visto en Canarias el espectáculo de miseria más deprimente que he presenciado en mi vida: he visto en la Isleta cómo estaban vaciando los carros de basura de la ciudad de Las Palmas y cómo algunas gentes se disputaban con los perros los detritus que venían de la ciudad. (Rumores.) Eso indica, señores, que en Canarias, como en todas partes, hay desposeídos, hay los que apetece la tierra (El Sr. Pérez Díaz: Pero la tierra, ¿para quién es? ¿Es para los agricultores o es para otros?—Rumores), y que, por consiguiente, debemos acercarnos a ellos.

Además, existe un hecho que no podemos desconocer, a saber: que las revoluciones no siempre son teóricas y no siempre se mueven en el terreno de los principios; llega un momento que se ponen en términos de realidad. Años atrás, cuando el mundo estaba abierto a la emigración, España tenía un gran derivativo: todos los inadaptados, todos los protestantes, todos los que no podían satisfacer aquí su ambición de ser hombres, se iban a otra parte. (El Sr. Pérez Díaz: O que valían más que los que se quedaban.) Valían más o valían menos; es igual. Lo cierto es que se marchaban y que llegó un momento en que la saturación del mundo, las leyes de los Estados Unidos restringiendo la emigración y el estado económico de las diferentes naciones americanas, impidieron a los españoles marcharse, y aquello que les decíamos nosotros antes para que no se marcharan, indicándoles que todas las energías que empleaban allí y todos los sacrificios que hacían allí los hicieran aquí para reivindicar sus derechos, y, sobre todo, su derecho a la vida y a la tierra; aquello que nosotros aconsejábamos a la gente, hoy es una

DISCURS DE M. SERRA I MORET

realidad impuesta por las circunstancias, y la gente está aquí, no puede moverse de aquí y hay que colocarla aquí, con nuestra tierra limitada, con nuestra tierra que se ha de dividir y que se ha de hacer asquible a todos ellos. Este es uno de los propósitos de la Reforma agraria, y a eso vamos.

Dice el Sr. Pérez Díaz que sería una gran injusticia expropiar a todos aquellos que llevan en arrendamiento sus tierras en las islas Canarias, porque allí se ha transformado el suelo, porque cuesta un inmenso sacrificio hacer que la tierra llegue a ser cultivable y productiva. Evidente; pero tenga en cuenta esto el Sr. Pérez Díaz. ¿Quién hace este sacrificio? Si confiesa el Sr. Pérez Díaz que no lo hace el propietario, que lo hace el arrendatario... (El Sr. Pérez Díaz: Es que el arrendatario sirve de Banco de Crédito Agrícola, se lo cobra luego.) Perfectamente. Yo he visto cómo Compañías extranjeras allanaban el suelo, traían el agua y hacían todo eso; yo he visto que traían el capital, pero los brazos, los trabajadores eran insulares. Pues los capitales están también en España para hacer esas obras de transformación, y están en las mismas islas, y eso no dice nada en favor de los ricos de aquellas islas que consienten que vengan capitales extranjeros a

hacer lo que podían hacer ellos por su cuenta, acrecentando la riqueza nacional y sin poner en peligro el rédito que da toda aquella producción que emigra de nuestro país. (El Sr. Pérez Díaz: De España no ha ido nada hasta ahora a Canarias. Debiera de ir.—El Sr. Alvarez Angulo: Eso a los capitalistas, que son los que no van.—El Sr. Pérez Díaz: Ya contestaré.) Digo a S. S. que lo que han hecho las Empresas extranjeras, que no es nada del otro mundo, que no es ningún milagro, que no es ningún secreto, podían muy bien haberlo hecho los capitalistas de las islas Canarias. (Un Sr. Diputado: Lo han hecho los obreros para quienes pedimos protección.) Lo han hecho en todas partes.

Lo que digo es que, en ningún caso, la intención ni el propósito de la Reforma agraria es transferir estas tierras, luego que han sido transformadas, a esas empresas capitalistas extranjeras. Para esto no se hace la Reforma agraria. Eso es tan evidente que no vale la pena de manifestarlo. Se hace la Reforma agraria para que puedan ser dueños, o por lo menos para que puedan estar fijos en su explotación, en sus medios de trabajo, aquellos que cultivan la tierra, con todas las garantías posibles, con todas las garantías jurídicas y humanas. A eso vamos y no a otra cosa.

Para eso es natural que tendrán preferencia siempre los actuales arrendatarios, cuando no sean empresas capitalistas de la naturaleza de algunas que hay en las islas Canarias. (El señor Blanco-Rajoy: ¿Y cuando tengan subarrendatario, el que cultive la tierra. (El señor Blanco-Rajoy: Eso hay que aclararlo.) Con preferencia, el que cultiva la tierra.

Se decía: ¿Qué hacen ahora los arrendatarios? ¿No tienen los instrumentos en sus manos? Naturalmente que sí, los tienen mientras ésta es la voluntad del propietario, porque éste posee todos los medios para quitarles dichos instrumentos de trabajo. Y esto no es solamente una injusticia, sino que es un peligro socialmente para nuestras instituciones, para nuestro régimen; es un peligro, como sabéis todos, por la coacción que ejerce el propietario sobre sus arrendatarios, sobre aquellos que necesitan de él y de sus medios de propiedad para poder vivir. Naturalmente, que no queréis despojaros de esos medios; pero es muy lógico también y muy razonable que una ley de carácter social como ésta tenga constatado y contenido ese principio fundamental. Y como es una ley de Bases, una ley de principios y no una ley casuística, de detalles en la que

pueda preverse toda la variedad de casos que hay en España, basta con consignar en ella el principio, que habrá de desarrollarse después en reglamentos o en otras leyes complementarias para ir atendiendo a todas aquellas particularidades que sea de justicia tener en cuenta. (El Sr. Martín y Martín: Es lo que pedimos que vaya a ley de Arrendamientos.) La ley de Arrendamientos no tiene nada que ver con esto, porque aquí no se regulan arrendamientos; aquí se dice, sencillamente, que aquellas tierras que durante doce o más años consecutivos estén llevadas en régimen de arrendamiento se consideran objeto de renta y que, por consiguiente, deben ser materia de expropiación. (El señor Martín y Martín: De manera que se va a legislar para las de menos de doce años y las de más de doce años se expropian.) Esta ley no suprime los arrendamientos (El Sr. Martín y Martín: Los de más de doce años, sí); recoge las tierras que, en el momento de la promulgación de la ley, han sido llevadas en régimen de arrendamiento durante doce o más años. (El Sr. Martín y Martín: De manera que las de más de doce años son las que se suprimen y se va a reglamentar las de menos, que son precisamente las que no se pueden arrendar.) Repito que esto es independiente del régimen de arrendamientos.

Además, Sres. Diputados, el peligro que preveía el Sr. Pérez Díaz de que fueran motivo de expropiación todas estas obras de transformación, todo el sacrificio que se ha llevado a cabo con dicho fin, no existe, pues he de decir que es extremo que está previsto en la Base siguiente. Estamos en la Base 6.ª, y en la 7.ª se dice muy claramente que quedarán exceptuadas todas aquellas fincas que sean un modelo de cultivo, y, por consiguiente, todo el peligro que enunciaba su señoría está perfectamente previsto y obviado.

En cuanto a los Sres. Lamamié y Domínguez Arévalo, creo que puedo contestarles muy brevemente diciendo que su posición actual, o por lo menos la del grupo parlamentario a que pertenecen, no responde estrictamente a su posición anterior; no han sido siempre contrarios de que se expropian las tierras llevadas en régimen de arrendamiento sistemático; no lo han sido siempre. (Varios Sres. Diputados: ¿Cuándo? ¿Cuándo?)

Aquí tengo un voto particular del señor Martínez de Velasco, que creo que representa a esa minoría, en el que dicho Sr. Diputado estima como expropiables las tierras en régimen de arrendamiento... (El Sr. Martínez de Velasco: Eso es lo que yo consideraba como mal menor.) Sr. Martínez de Velasco, era un voto particular de V. S. que lo llevó a la Comisión. (El señor Cuesta: También puede agregar que pedimos excepciones ahora.) Le puedo decir al Sr. Martínez de Velasco que—a mi juicio—han variado su opinión (Denegaciones en la minoría agraria) cuando han visto que tenían el apoyo de otra minoría, pero que se resignaban... (Nuevas denegaciones en la minoría agraria.—El Sr. Casanueva: ¡Si hay enmiendas más dándole!—El Sr. Rey Mora: ¡Buena argumentación!—Un señor Diputado: ¿Que se hagan enmiendas escalonadas es un argumento?) Es un voto particular del Sr. Martínez de Velasco, miembro de la Comisión de Reforma agraria, y que representa—creo yo—muy dignamente, a su grupo parlamentario; y en ese voto particular se consigna que son expropiables las tierras que se llevan en arrendamiento durante doce o más años; es decir, que su opinión en aquel momento era esa. (Denegaciones en la minoría agraria.—El Sr. Martínez de Velasco: Pido la palabra. ¡Un momento, nada más que un momento! Creo que S. S. no tendrá la pretensión de saber mejor que yo lo que pienso, y le digo a S. S. que yo tática parlamentaria constante de esta minoría la de presentar escalonadas las diferentes aspiraciones que se pueden tener en un punto concreto. Y a eso se refiere el voto particular rectificado, retirado y modificado substancialmente por otro que defendí el otro día y al que contestó el Sr. Aragay.—El Sr. Compañys: Su señoría proponía esto.—Rumores.) Yo consideraría muy puesto en razón lo que acaba de expresar el Sr. Martínez de Velasco si después de la discusión, si después de haberse desechado las enmiendas que estamos discutiendo, ahora, como último recurso, S. S. hubiese aportado aquí ese voto particular; pero es al revés: primero presenta este voto particular y después las enmiendas. Por consiguiente, si en algún momento los señores agrarios han considerado justo (Los Sres. Casanueva y Lamamié de Clairac: ¡Nunca, nunca!) que se expropian estas tierras, todos los argumentos míos son idénticos a los que en un momento dado tuvieron S. S. en la mente y en la conciencia, y con esto me basta. (Aplausos.)

Defensa de l'Estatut

PARAULES DE RAFAEL CAMPALANS

Completant la informació de la setmana passada, inserim a continuació la resposta que el company Campalans féu al senyor San Andrés, en refusar aquest l'esmena presentada, en nom de la Comissió:

CAMPALANS: No aceptando mi enmienda la Comisión, muy pocas palabras tengo que decir. En escarceos oratorios sé siempre, por anticipado, que yo saldré vencido. Solamente quiero, ante la enorme gravedad de estos momentos, hacer una declaración complementaria, y la declaración es ésta.

Yo os pido que penséis lo que se dirá mañana en Cataluña, según sea el acuerdo que aquí se tome; y que aquello que Cataluña no quiso cuando se le ofreció por esas derechas, a cambio de su humillación y de su envilecimiento, para apuntalar al régimen caduco—que a esto llegó la vileza del Borbón: a solicitar el apoyo de aquella Cataluña que había ofendido y vilipendiado, sin recordar la frase bíblica de que "aquel que con el hierro mata con el hierro ha de morir"—, que aquello que Cataluña, para ser digna de sí misma, despreció del Borbón y de la "caverna", hoy se lo niega la República.

El poble català no té cap pleit amb el poble de Castella

Pensad que nosotros no saldrem derrotados, pero que es posible que aquí haya en el espíritu de alguien como la impresión de una derrota de la República. Pero yo os digo que sea cual sea la actitud, la repercusión, el desencanto y el dolor que esto cause en Cataluña, mientras se oigan fuera de Cataluña algunas voces españolas que sientan nuestro ideal hispánico, levantaremos nuestra misma bandera. Porque el pueblo de Cataluña no tiene, ni tendrá nunca, ni puede tener, ningún conflicto con el pueblo de Castilla, con el pueblo trabajador de Castilla, del cual no le separa nada. El pueblo de Cataluña, en todo caso, si lucha contra una oposición que cierre el paso a su libertad y a su desarrollo, se enfrentará contra la incompreensión de unos, contra la traición de otros, contra la marrullería de la vieja política, infiltrada en la República; pero Cataluña estará siempre al lado del pueblo de Castilla, como del pueblo de todas las regiones hermanas. Al hacer esto no haremos otra cosa que cumplir un deber humano, porque también sentimos este pueblo a nuestro lado. Y yo quiero desde aquí saludar a nuestros hermanos de Zamora, de Valladolid y de todas partes, hasta de Zaragoza. (Rumores.) Porque se habla mucho de la opinión pública. Yo no sé lo que es la opinión pública; sé que en Zaragoza, en la plaza de toros, se chilló mucho, y estaba en su lugar; pero luego hubo un banquete y no lo quisieron servir. Y no sé si la opinión pública eran los que no sirvieron el banquete o los que chillaban en la plaza de toros. (El Señor Lerroux: Lo sirvieron al día siguiente.) Perfectamente, don Alejandro.

Nosotros estamos aquí, y en nuestros votos hay una enorme cantidad de votos castellanos, porque los castellanos

que en Cataluña viven y trabajan tienen un entusiasmo, una fe y una esperanza en esta Cataluña que sueña, que quiere construir la más bella de las Repúblicas; es decir, la más justa y la más libre. Y estos hombres no nacidos en Cataluña, que están a nuestro lado, sienten esta ilusión, porque ven, como veo yo, que sólo el ejemplo de Cataluña redimida y emancipada, podrá traer la libertad a aquellos hogares que abandonaron, expulsados por la más triste de las políticas y el más ominoso de los caciquismos. Nada más.

Després de parlar contra l'esmena el lerrouxista senyor Ferrero, el senyor Pittaluga caigué en la innocència de donar-se per alludit amb l'apel·lació de "grullas tristes" que en Campalans aplicà als reformistes en el seu primer parlament i el nostre company explicà les seves paraules en aquests termes:

CAMPALANS: Dos palabras solamente. El señor Pittaluga es gran psicólogo y me creará—pienso yo—si le aseguro que nada estuvo más lejos de mi espíritu que el causarle la pena que siente. Yo se lo explicaré: soy novato en las lides parlamentarias, ha-

blo con grandes dificultades, y en el momento en que antes lo hacía evocaba en lo íntimo únicamente la figura del "leader" de una oratoria que, por lo hueca y sonora, yo calificaría de cañaveral, y que me es difícil resistir. (Grandes risas.)

Ese político escribió una carta de adhesión, cuando se redactó el Estatuto de Cataluña, el año 1919, diciendo que estaba al lado de Cataluña porque consideraba que ésta debía salvar a España, y yo contrastaba íntimamente esa carta con la actitud que ese jefe ha adoptado en los últimos discursos pronunciados, en los que dice, por ejemplo, que España es una nación "elaborada secretamente por fuerzas ocultas". Esto yo no lo entiendo; tanta clandestinidad me confunde. (Risas.) Sólo pensé yo en la actitud de ese jefe.

Al señor Pittaluga yo le respeto como sabio y le quiero como amigo; y, además, tengo mis clásicos y sé cuál es mi deber: "Il ne faudrait faire aux savants une peine même légère." (El señor Pittaluga pronuncia palabras que no se perciben.)

En votació ordinària va ésser refusada l'esmena per 124 vots contra 34.

Un homenatge ridícul

(Continuació de la pàg. 1)

tervinguin el senyor Bru, el senyor Burrull i els "Centros Radicales" de la barriada, perquè tots aquests elements ja hi estan acostumats a aquesta mena de comèdies. L'estrany és que hi intervinguin entitats eminentment obreres, com és ara la cooperativa "La Artesana", on es va celebrar la reunió, i altres que en aquest moment no recordem.

¿Es que aquests obrers no s'han donat compte que l'hora de les farses ja s'ha acabat?

Escrit això ens enterem que la prestigiosa entitat Ateneu Popular del Poble Nou també va ésser convidada i va contestar dignament amb una lletra que s'hi podia sucra pa. ¿Per què no va ésser llegida aquesta lletra a l'hora de les "adhesions"?

Frank Swinnerton: "Nocturn", traducció de l'anglès per Maria Teresa Vernet.—Edicions Proa; Biblioteca "A tot vent", vol. 47. Badalona, 1932.

Una gran novella sense complicacions; el contrast de caràcter de dues germanes i llur psicologia senzilla posada en joc en un ambient humil londinenc és tota la trama, magnífica, de Nocturn. Frank Swinnerton fa una de les noies rebel al seu medi i freturosa de superació, i l'altra conformada amb el seu destí; una pugna viva, cruel, entre ambdues,

derivada per fatal repulsió dels caràcters, serveix de fons esplèndid al profund estudi psicològic. Swinnerton fa una veritable dissecció anímica, planificada i desenvolupada amb suggestiu interès. I, encara, no és solament el caràcter de les germanes que resulta dens, sinó també els altres tres personatges que intervien en la novella Nocturn.

Tant és cert que el gran valor de l'obra rau en l'estudi psicològic, que ella es desenrotlla tota en breus hores, i la incertitud hi posa fi.

La traducció de Maria Teresa Vernet és elegant i acurada, però tal vegada no és sempre massa fidel, millor, massa ben interpretat l'original.

J. R. i T.

Unió Socialista de Catalunya

AVUI
Conferència de Joan Comorera a Sant Carles de la Ràpita, a les deu del vespre. Tema: "Tàctiques del proletariat".

DEMA
Conferència de Joan Comorera a Alcanar, a les onze del matí. Tema: "La U. S. C".

AGOST 24
Conferència de Francesc Viladomat a l'estatge social de les Seccions primeres dels Districtes IX i X, Clot, 32, baixos, a les deu del vespre. Tema: "Política i Sindicalisme".